Chtěli jsme zastavit barbarství, říká architekt

25.06.2026

Architekt Ivan Vavřík aktivně vystupoval proti demolici Žižkova. Podílel se také na knize Žižkovská asanace, která vychází k výročí povýšení Žižkova na město.

V létě 1988 skupina mladých architektů, do níž jste patřil, publikovala v časopise Tvorba kritický text Žižkov před zbouráním. Jak na tu dobu vzpomínáte?

Spolu s Petrem Krajčim, Milanem Janů a Jiřím Hůrkou jsme chtěli zastavit tohle barbarství a ukázat ekonomickou i urbanistickou absurdnost panelové výstavby. Dělali jsme vlastní propočty rekonstrukcí a vycházelo nám, že opravy starých domů jsou levnější než panelová výstavba. Miroslav Štěpán, který tehdy vedl KSČ v Praze, po návštěvě Žižkova ve Večerní Praze z 3. srpna 1988 napsal: „Určitá individua nyní zpochybňují velkorysý program přestavby…“

Asanace probíhaly i v jiných čtvrtích. Proč vás trápil právě Žižkov?

V jiných částech Prahy se bouraly jednotlivé domy, ale na Žižkově šlo o likvidaci celé čtvrti. Postupně jsme si k místu vytvořili silný vztah — pomohly tomu debaty v zakouřených hospodách nad pivem za 1,70 Kčs i se tkávání s místními. Mnozí se báli přesunu na sídliště: ztráty sousedských vztahů, anonymity i vykořenění z prostředí, kde znali hospodského, pekařku i trafikant ku. Žižkov tehdy fungoval jako malé město uvnitř velké Prahy, se svou rytmikou, sociálními vazbami i pospolitostí, která se do panelových domů přenést nedala.

Mrzí vás dodnes ztráta nějakého konkrétního domu?

Spíš celý ten urbanistický celek. Fotografie Jaroslava Kocourka v publikaci připomínají domy s krásnými řemeslnými detaily, pavlačemi, štuky i sochařskou výzdobou. Zmizela také řada dvorků, průchodů a drobných zákoutí, která vytvářela ojedinělý charakter čtvrti. S odstupem času je vidět, jak důležitou roli hrály pro identitu místa i každodenní život jeho obyvatel.

Byl pavlačový život opravdu tak živý, jak ho líčí literatura a filmy?

Podle našich zkušeností ano. Pavlačové bydlení vytvářelo těsné sousedské vztahy. Samozřejmě ne všechno bylo idylické, ale sociální život na Žižkově byl mimo řádně silný. Nešlo přitom jen o dělnickou čtvrť — žila zde i střední třída a umělci, například Jaroslav Seifert, Toyen nebo Jaroslav Hašek. Právě směs sociálních vrstev, obchodů, hospod a pavlačového života vytvářela prostředí, které už lze jen těžko obnovit.

Galerie

1 fotografie

